

SLOVENŠČINA

Z BESEDO DO BESEDE

Priročnik za učitelje

7. GOVORI

ljubezen

Lucija Mejač Petek

SLOVENŠČINA

Z BESEDO DO BESEDE

Poučevanje slovenščine
v 4. letniku gimnazij in srednjih strokovnih šol
po učbeniškem kompletu
Slovenščina 4, Z besedo do besede

SLOVENŠČINA 4, Z besedo do besede
Priročnik za učitelje in rešitve Zbirke nalog

Avtorica: Lucija Mejač Petek
Urednica: Aleksandra Lutar Ivanc

© Mladinska knjiga Založba, d. d., Ljubljana 2019
Izdala in založila: Mladinska knjiga Založba, d. d., Ljubljana, 2019
Za založbo: Peter Tomšič
Glavni urednik: Bojan Švigelj
Oblikovalka: Pia Rihtarič

Izdelava/print: F. Dvor, d.o.o., 2019

Vse informacije o knjigah Mladinske knjige Založbe lahko dobite tudi na spletnih straneh
www.mladinska.com/sola in **www.emka.si**.

UČIMte.com
portal za učiteljice in učitelje

Vse pravice pridržane. Brez pisnega dovoljenja Založbe je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela in njegovih delov v kakršnem koli obsegu ali postopku, hkrati s fotokopiranjem, tiskanjem ali shranitvijo v elektronski obliki, v okviru določil Zakona o avtorski in sorodnih pravicah.

VSEBINA

I. PREDSTAVITEV UČBENIŠKEGA KOMPLETA	4
II. OBRAVNAVA POSAMEZNIH TEMATSKIH SKLOPOV	7
1. SKLOP: Z BESEDAMI RAZUMEM SVET.....	7
2. SKLOP: RESNIČNI IN IZMIŠLJENI JUNAKI – ZGODOVINA SLOVENSKEGA KNJIŽNEGA JEZIKA DO KONCA 18. STOLETJA	14
3. SKLOP: SLOVENSKI KNJIŽNI JEZIK V 19. IN 20. STOLETJU – OD JEZIKA VISOKE UMETNOSTI DO DRŽAVNEGA JEZIKA	22
4. SKLOP: SLOVENŠČINA VČERAJ, DANES, JUTRI	31
5. SKLOP: RETORIKA SKOZI ČAS	37
III. REŠITVE ZBIRKE NALOG SLOVENŠČINA 4, Z BESEDO DO BESEDE	44

I. PREDSTAVITEV UČBENIŠKEGA KOMPLETA SLOVENŠČINA 4

Učbeniški komplet **Slovenščina 4, Z besedo do besede** je sestavljen iz:

- učbenika,
- i-učbenika,
- zbirke nalog (rešitve nalog najdete tudi na izobraževalnem portalu za učitelje www.ucimte.com);
- priročnika za učitelja.

Učbeniški komplet uresničuje cilje in vsebine, ki so po učnem načrtu za slovenščino predvideni za obravnavo v 4. letniku gimnazij in srednjih strokovnih šol. Gradivo je razdeljeno na pet tematskih sklopov:

NASLOV SKLOPA	V SKLOPU DIJAKI SPOZNAJO:
1. Z besedami razumem svet	<ul style="list-style-type: none">• kaj je besedilo politične propagande in katere so njegove značilnosti,• katere besede so tvorjene in katere netvorjene,• kako tvorimo nove besede,• kakšna je sestava tvorjenk in katere vrste tvorjenk poznamo.
2. Resnični in izmišljeni junaki – zgodovina slovenskega knjižnega jezika do konca 18. stoletja	<ul style="list-style-type: none">• kaj nam o razvoju in položaju slovenščine v srednjem veku povedo rokopisi,• zakaj je bilo obdobje reformacije za razvoj slovenskega knjižnega jezika prelomno,• kako so v razvoju slovenskega knjižnega jezika odsevale družbene spremembe v 17. in 18. stoletju.
3. Slovenski knjižni jezik v 19. in 20. stoletju – od jezika visoke umetnosti do državnega jezika	<ul style="list-style-type: none">• v katero smer sta Prešeren in Čop usmerila razvoj slovenskega knjižnega jezika,• kaj se je dogajalo s slovenskim knjižnim jezikom po pomladi narodov leta 1848,• kako so se v 20. stoletju prepletala prizadevanja za politično in jezikovno samostojnost.
4. Slovenščina včeraj, danes, jutri	<ul style="list-style-type: none">• kaj je jezikovno načrtovanje,• kaj je jezikovna politika,• kaj je jezikovna kultura,• kaj je okrogla miza.
5. Retorika skozi čas	<ul style="list-style-type: none">• pravne akte, kot so odločba, zakon, statut,• značilnosti predavanja.

Priročnik je namenjen učiteljem, ki jezikovni pouk pri slovenščini v gimnaziji ali srednji strokovni šoli izvajajo s pomočjo tega učbeniškega kompleta, zlasti učbenika in zbirke nalog. **Učitelj pri pouku lahko uporablja tudi i-različico učbenika in z njo dostopa do dodatnih vsebin. V priročniku so slednje označene z zeleno barvo.**

Dodatne vsebine se v i-različici dodajajo in posodablajo, učitelj pa jih lahko po svoji presoji uporablja kot motivacijo, ob obravnavi posamezne snovi ali za preverjanje in utrjevanje znanja. V i-različici jih najdete pod naslednjimi ikonami:

video posnetek:

zvočni posnetek:

spletna povezava:

interaktivna naloga:

dodatna vsebina v obliki pdf-dokumenta:

povečava slike/preglednice:

V i-učbeniku na koncu določenih poglavij pod ikono najdete tudi razčlembo neumetnostnega besedila za dodatno ponovitev predelane snovi. Dokument lahko tudi natisnete.

V priročniku so **predlogi za izvedbo 35 ur** jezikovnega pouka v 4. letniku gimnazij in **30 ur** v 4. letniku srednjih strokovnih šol. Učitelj lahko posameznemu sklopu nameni tudi več ali manj ur, odvisno od (pred) znanja dijakov, razumevanja, odzivnosti dijakov ipd.

Po učnem načrtu je predvideno število ur za pouk slovenščine v 4. letniku gimnazij 140, v 4. letniku srednjih strokovnih šol pa 105 ur. Polovica ur je namenjena pouku književnosti in polovica pouku jezika.

V četrtem letniku velik del ur namenimo tudi ponavljanju in utrjevanju snovi, da dijake pripravimo na splošno oz. poklicno maturo. Pri tem si lahko pomagamo z naslednjimi dodatnimi priročniki in zbirkami nalog:

– za splošno maturo:

- ✓ I. Ceklin Bačar, R. Cazinkič, M. Klemenčič Glavica, N. Levstik: **Razlage in ponazoritve jezikovnih ravni z neumetnostnimi besedili**
- ✓ I. Ceklin Bačar, R. Cazinkič, M. Klemenčič Glavica, N. Levstik: **Slovenščina – jezik na maturi**
- ✓ J. Vogel, M. Hodak, S. Kastelic: **Slovenščina na maturi, zbirka razčlemb neumetnostnih besedil**

– za poklicno maturo:

- ✓ L. Mejač Petek, M. Klemenčič Glavica, R. Cazinkič, N. Levstik, I. Ceklin Bačar: **Slovenščina – jezik na poklicni maturi, zbirka nalog**
- ✓ L. Mejač Petek, M. Klemenčič Glavica, R. Cazinkič, N. Levstik, I. Ceklin Bačar: **Slovenščina – jezik na poklicni maturi; razlage in ponazoritve jezikovnih učnih tem**

Določeno število ur lahko z dijaki namenimo tudi reševanju »starih« pol za matura, ki jih najdemo na naslednjih povezavah:

– za splošno matura:

https://www.ric.si/splosna_matura/predmeti/slovenscina/,

– za poklicno matura:

https://www.ric.si/poklicna_matura/predmeti/slovenscina/.

Del ur namenimo tudi za pregledovanje domačih nalog in preverjanje ter ocenjevanje znanja.

V priročniku so ure, predlagane za obravnavo samo v gimnazijah, označene z modro barvo, ostale ure pa so predlagane tako za obravnavo v gimnazijah kot tudi v srednjih strokovnih šolah.

Priročnik v celoti sledi učbeniku in zbirki nalog, zato je razdeljen na pet sklopov. V vsakem sklopu najdete:

- predlagano število ur za obravnavo,
- učne cilje obravnavanega sklopa,
- predlagane pripomočke za učitelja in dijaka za vsako posamezno uro,
- potek posamezne učne ure, razdeljen na uvodno motivacijo, obravnavo snovi, ponavljanje in utrjevanje znanja ter predlog za domačo nalogo,
- prikaze vsebin za tabelske slike ob obravnavani snovi.

Če boste uporabljali i-učbenik, lahko dostopate do prikazov vsebin neposredno prek ikone .

II. OBRAVNAVA POSAMEZNIH TEMATSKIH SKLOPOV

1. SKLOP:

Z BESEDAMI RAZUMEM SVET

Predlagano št. ur za obravnavo: 6

UČNI CILJI 1. SKLOPA

Dijaki:

- spoznajo značilnosti politične propagande,
- razčlenjujejo besedilo,
- vrednotijo njegovo učinkovitost, ustreznost, razumljivost in pravilnost,
- prepoznavajo, posplošujejo in povzemajo značilnosti dane vrste besedila ter jih primerjajo z značilnostmi besedil druge vrste,
- tvorijo čim ustrežnejšo in razumljivejšo ter jezikovno pravilno besedilo,
- po tvorjenju vrednotijo razumljivost, zanimivost, resničnost, aktualnost, živost, učinkovitost, ustreznost in jezikovno pravilnost svojega zapisanega besedila/govornega nastopa in zapisanih besedil/govornih nastopov sošolcev,
- utemeljujejo svoje mnenje, poslušajo mnenja sošolcev o svojem besedilu/govornem nastopu ter izrekajo svoje (ne)strinjanje z njimi,
- spoznajo besedotvorne pojme,
- besedam določijo tvorjenost, tvorjenkam pa besedotvorne morfeme,
- besedne zveze zamenjajo s tvorjenkami,
- upoštevajo jezikovno pravilnost pri zapisovanju tvorjenk (pisanje skupaj in narazen oz. z vezajem).

PREDLOG ZA OBRAVNAVO SNOVI BESEDILO POLITIČNE PROPAGANDE

Učbenik, str. 8–13

Predlagano št. ur za obravnavo: 2

1. ura:

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Uvodna motivacija:

Preberemo pesem Tomaža Šalamuna in se z dijaki pogovarjamo, kako razumejo pesem. Pogovarjamo se o tem, kako pomembna je beseda pri oglasnih sporočilih. Ogledamo si oglase na str. 8 in se s pomočjo vprašanj na str. 8 in 9 pogovorimo o njih. Ponovimo značilnosti oglasov, ki smo jih spoznali v 1. letniku.

Obravnava snovi:

Dijake usmerimo v opazovanje besedil politične propagande. Ogledajo si besedila na str. 8., povezana z M. Šarcem, B. Pahorjem in L. Novak, ter skušajo ugotoviti, katera sestavina oglasa je ključnega pomena. Izbirajo med sestavinami, navedenimi na str. 9, in utemeljijo svoje mnenje.

Dijake razdelimo v dvojice. Predstavljajo si, da kandidirajo za predsednika dijaške skupnosti. S pomočjo vprašanj na str. 9 in 10 oblikujejo politični oglas s svojim sloganom. Pregledamo nekaj oglasov; dijaki skušajo iz njih razbrati, za kaj bi si kandidat prizadeval, ali je upošteval etična načela oglaševanja, ali je bil prepričljiv ipd.

Domača naloga:

Zbirka nalog, str. 4 in 5, naloga 1.

2. ura:

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- vsaj 8 telefonov z dostopom do svetovnega spleta (za delo v skupinah),
- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Uvodna motivacija:

Ponovimo, kaj je značilno za oglase.

Obravnava snovi:

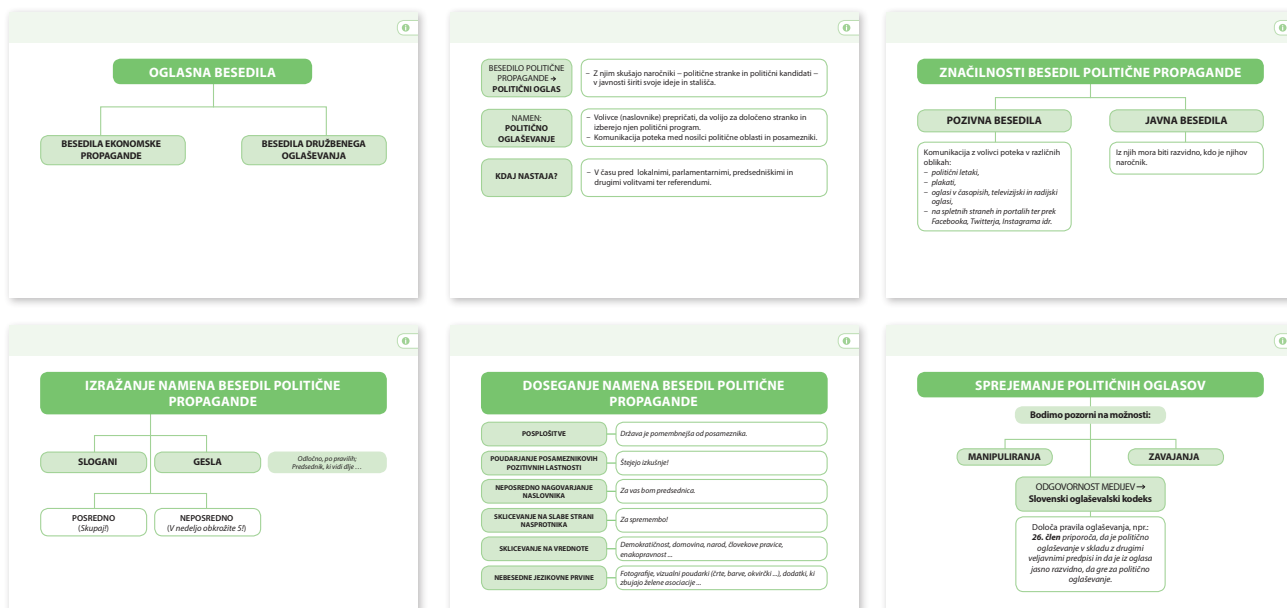
Dijake usmerimo v razmišljanje o političnih kampanjah. S pomočjo slovarskega sestavka na str. 10 razložimo, kaj je *kampanja*. Pogovarjamo se o kampanjah, ki se jih dijaki spomnijo. Pomagamo si z vprašanji na str. 10.

Ogledamo si oglase na str. 10 in 11 ter jih analiziramo s pomočjo vprašanj pod njimi. Dijaki spoznajo:

- kaj je politična propaganda in kako se razlikuje od ekonomskih in družbenih oglasov,
- katera sredstva prepričevanja so značilna za politično propagando in kako politični oglasi dosežejo svoj namen,
- katere so tipične oblike politične propagande,
- na kaj moramo biti pozorni pri sprejemanju političnih oglasov.

Pomagamo si z učbenikom na str. 12 in 13.

Vsebino povzamemo s prikazom v i-učbeniku na str. 12 pod ikono :

Preverjanje in utrjevanje znanja:

Pogovarjamo se o političnem oglaševanju v spletnem okolju. Dijake razdelimo v skupine. S svojimi telefoni na spletu preverijo, kateri vidni politiki svojo medijsko podobo gradijo tudi s sodobnimi spletnimi orodji. Pogovarjamo se o tem, katere vsebine je po mnenju dijakov smiselno objaviti na spletu. Pomagamo si z vprašanji na str. 13.

Domača naloga:

Zbirka nalog, str. 6–8, naloge 2–4.

TVORJENJE BESED

Učbenik, str. 13–23

Predlagano št. ur za obravnavo: 4

1. ura:

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Uvodna motivacija:

Preberemo besedilo na str. 13–14 in se s pomočjo prvih treh vprašanj pod njim pogovorimo o vsebini besedila.

Obravnava snovi:

Dijake usmerimo v opazovanje posameznih besed v prebranem besedilu, ki so povezane z volitvami, spletom in mrežo. Pri opazovanju besed si pomagamo z vprašanji na str. 15. S pomočjo vprašanj ponovimo snov 2. letnika:

- kaj je pomensko razmerje med besedami,
- iz katerih morfemov so sestavljene besede (koren, obrazilo, končnica).

Ugotovimo, da so nekatere izmed besed netvorjene, druge pa tvorjene. Če uporabljamo i-učbenik, ob razlagi na tabli prikažemo miselni vzorec na str. 15. Dijaki si lahko miselni vzorec pogledajo tudi v učbeniku.

S pomočjo vprašanj na str. 15 in 16 dijaki spoznajo naslednje pojme:

- skladijska podstava,
- besedotvorna podstava,
- obrazilo.

Če uporabljamo i-učbenik, ob razlagi na tabli prikažemo miselni vzorec na str. 16. Dijaki si lahko miselni vzorec pogledajo tudi v učbeniku.

Preverjanje in utrjevanje znanja:

Dijake razdelimo v dvojice. Vsaka dvojica v besedilu, ki smo ga prebrali na začetku ure, poišče tri tvorjenke in jim določi koren, osnovo, končnico, skladijsko podstavo, besedotvorno podstavo in obrazilo.

Domača naloga:

Zbirka nalog, str. 8–11, naloge 1–7 F.

2. ura:

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Uvodna motivacija:

Ponovimo, katere besede so netvorjene in katere tvorjene ter na katere morfeme jih lahko razdelimo.

Obraznava snovi:

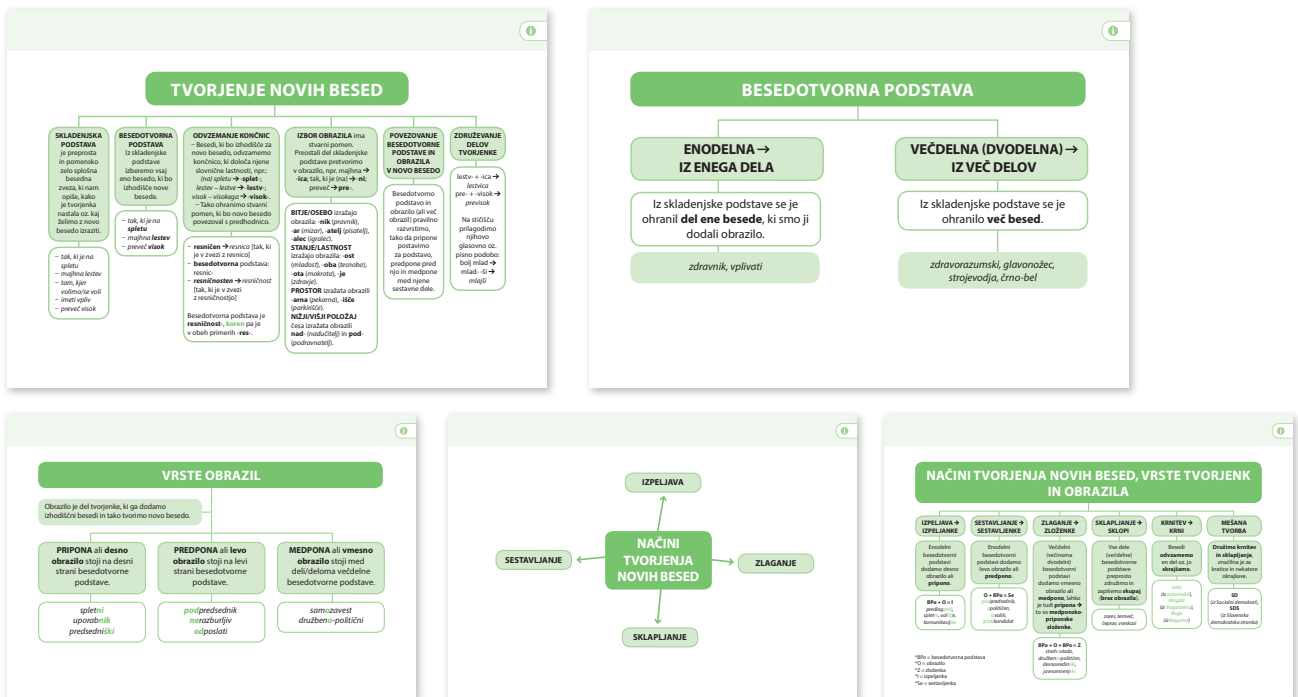
Dijake usmerimo v opazovanje obrazil pri tvorjenih besedah. S pomočjo vprašanj na str. 17 in 18 opazujemo:

- kaj obrazila izražajo in na katerem mestu stojijo (pred ali za besedotvorno podstavo),
- do katerih glasovnih in pisnih premen prihaja na stičišču besedotvorne podstave in obrazila,
- eno- in večdelne besedotvorne podstave.

Dijaki spoznajo, kaj je pripona, kaj predpona in kaj medpona ter katere načine tvorjenja in vrste tvorjenk poznamo.

Pomagamo si z učbenikom na str. 18 do 20.

Vsebino povzamemo s prikazi v i-učbeniku na str. 18–20 pod ikonami :

Preverjanje in utrjevanje znanja:

Dijake razdelimo v dvojice. V zbirki nalog na str. 11–13 rešijo naloge 7 G–12.

Domača naloga:

Zbirka nalog, str. 14–15, naloge 13–18.

3. ura:

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Uvodna motivacija:

Ponovimo, katere vrste tvorjenk poznamo in kaj je značilno zanje.

Obravnava snovi:

Dijake usmerimo v opazovanje posebnosti pri tvorjenju besed.

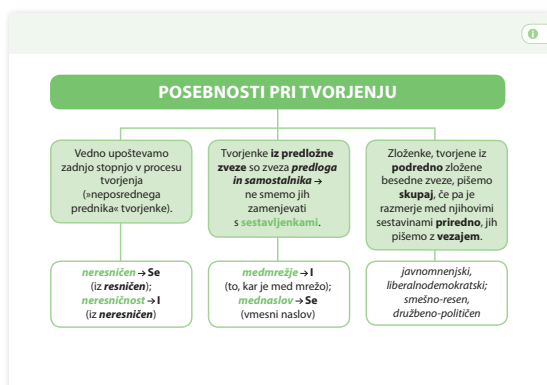
Na tablo napišemo besedi *neresničen* in *neresničnost*. Dijaki besedi razdelijo na besedotvorno podstavo in obrazilo ter določijo vrsto tvorjenke. Pregledamo nekaj odgovorov in dijakom pojasnimo, zakaj je beseda *neresničen* sestavljenka, *neresničnost* pa izpeljanka.

Na tablo napišemo besedi *medmrežje* in *mednaslov*. Dijaki besedi razdelijo na besedotvorno podstavo in obrazilo ter določijo vrsto tvorjenke. Ob besedah pojasnimo posebnosti tvorjenk iz predložne zveze.

K tabli pokličemo nekaj dijakov in jih prosimo, naj zapišejo naslednje besede: *liberalnodemokratski*, *javnomenjski*, *družbeno-političen*. Ostali dijaki komentirajo zapise sošolcev. Razložimo, kdaj tvorjenke pišemo skupaj in kdaj z vezajem.

Pri razlagi si pomagamo z učbenikom na str. 21.

Vsebino povzamemo s prikazom v i-učbeniku na str. 21 pod ikono :

Preverjanje in utrjevanje znanja:

Dijaki v dvojicah poiščejo tri tvorjenke iz predložne zveze, tri tvorjenke iz podredno zložene besedne zveze in tri tvorjenke iz priredno zložene besedne zveze. Preverimo nekaj odgovorov, posebej smo pozorni na pravilnost zapisa.

Domača naloga:

Zbirka nalog, str. 16–17, nalogi 19 in 20.

4. ura:

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- vsaj 8 telefonov z dostopom do svetovnega spleta (za delo v skupinah),
- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Uvodna motivacija:

Z dijaki se pogovarjamo o tem, zakaj tvorjenke nastajajo in kje jih največkrat srečamo. Razmislijo, katere tvorjenke uporabljajo v svojem narečju ali slengu.

Obravnava snovi:

Razred razdelimo na dve polovici. Dijaki delajo v dvojicah. Prva polovica razreda na svojih telefonih poišče spletno stran *Razvezani jezik, prosti slovar žive slovenščine*, druga polovica pa spletni portal *Fran* in na njem *Slovar novejšega slovenskega besedja*. Rešijo naloge v učbeniku na str. 21 in 22 ter nalogo 21 v zbirki nalog na str. 18.

Preverjanje in utrjevanje znanja:

Ponovimo, kar smo se naučili o tvorjenkah. Če uporabljamo i-učbenik, ob razlagi na tabli prikažemo miselni vzorec na str. 22. Dijaki si lahko miselni vzorec pogledajo tudi v učbeniku.

Domača naloga:

- Dijaki v berilu preberejo delo Milana Jesiha ali Florjana Lipuša in v njem poiščejo primere izvirnih novotvorjenk.
- Ustvarjalni izziv v učbeniku na str. 23 z dijaki rešimo, če ti pokažejo zanimanje za njegovo vsebino.

2. SKLOP:

RESNIČNI IN IZMIŠLJENI JUNAKI – ZGODOVINA SLOVENSKEGA KNJIŽNEGA JEZIKA DO KONCA 18. STOLETJA

Predlagano št. ur za obravnavo: 5

UČNA CILJA 2. SKLOPA

Dijaki:

- povezujejo jezikovni pouk s književnim in z drugimi predmeti (predvsem z družboslovno-humanističnimi),
- spoznajo razvoj slovenščine skozi čas in narodnostno-jezikovna prizadevanja tistih Slovencev, ki so pomembno prispevali k oblikovanju slovenskega knjižnega jezika ter k njegovemu ohranjanju in razvijanju.

PREDLOG ZA OBRAVNAVO SNOVI

OBDOBJE SLOVENSKEGA PISNEGA JEZIKA – POTOVANJE V ČAS PRVIH ZAPISOV

Učbenik, str. 26–32

Predlagano št. ur za obravnavo: 2

1. ura:

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Uvodna motivacija:

Z dijaki se pogovarjamo, kdo so njihovi »junaki« in zakaj.

Vprašamo jih, kdo so po njihovem mnenju značilni junaki kakega naroda ali dežele in kdo so značilni slovenski junaki.

Ogledajo si slike na str. 26. Pogovarjamo se o osebah na slikah. Pomagamo si z vprašanji ob slikah.

Obravnava snovi:

Izpostavimo Črtomirja iz Prešernove pesnitve *Krst pri Savici*. Ponovimo, kaj vemo o njem. Usmerimo se v čas, v katerega je Prešeren postavil dogajanje v pesnitvi. Dijake povprašamo, iz katerih zapisov bi si lahko ustvarili vtis, kakšna je bila takrat slovenščina. Opozorimo jih na nekaj zapisov, ki jih imamo na str. 27.

Če uporabljamo i-učbenik, jih prikažemo na tabli, sicer si jih dijaki ogledajo v učbeniku. Dijaki razmislijo, kaj nam ti zapisi povedo o statusu oz. okoliščinah rabe slovenščine.

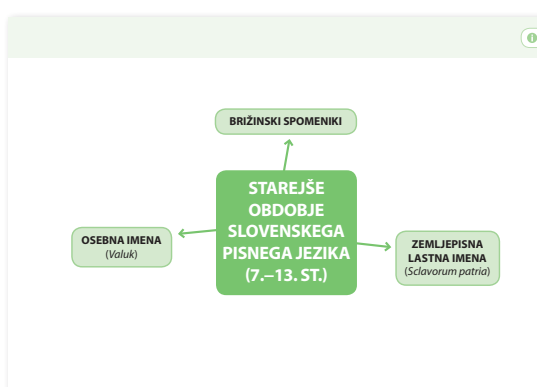
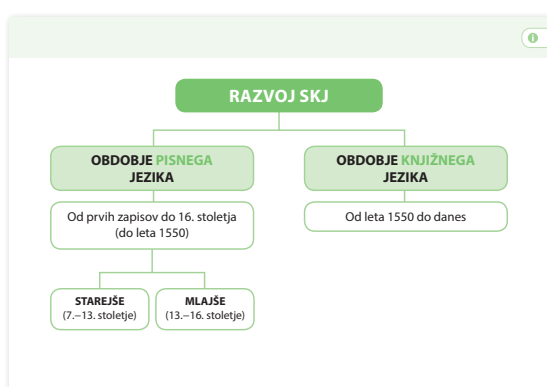
Dijake razdelimo v dvojice. Na str. 28 preberejo odlomek iz 2. Brižinskega spomenika in ga primerjajo s prevodom v sodobno slovenščino. Pomagajo si z vprašanji pod odlomkom.

Pogovarjamo se o temeljnih značilnostih razvoja slovenskega knjižnega jezika, in sicer:

- razložimo razliko med obdobjem slovenskega pisnega in slovenskega knjižnega jezika,
- spoznamo značilnosti starejšega obdobja slovenskega pisnega jezika,
- izpostavimo Brižinske spomenike kot najpomembnejši dokument obdobja slovenskega pisnega jezika ter ponovimo, kaj vemo o njih.

Pomagamo si z učbenikom na str. 28 in 29.

Vsebino povzamemo s prikazoma v i-učbeniku na str. 28 in 29 pod ikonama :

Preverjanje in utrjevanje znanja:

Dijaki si zamislijo, da pišejo strip o Črtomirju. Ker bi v njem močneje poudarili zgodovinsko dogajanje, bi lahko dodali npr. lik Črtomirjevega svetovalca. Dijaki si zamislijo ime zanj, ga postavijo v določen družbeni položaj in razmislijo, ali bi v njegovih govorih uporabljali enaka sredstva prepričevanja in enak slog, kot je značilen za Brižinske spomenike.

Natančnejša vprašanja za nalogo so v učbeniku na str. 30.

Domača naloga:

Zbirka nalog, str. 19, naloga 1.

(Dijaki s pomočjo naloge ponovijo, kar so se naučili v prejšnjih letnikih.)

2. ura:

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Uvodna motivacija:

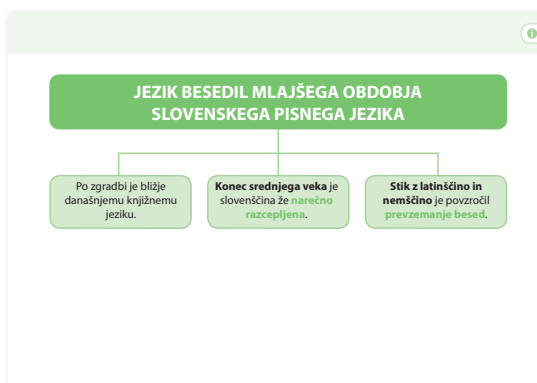
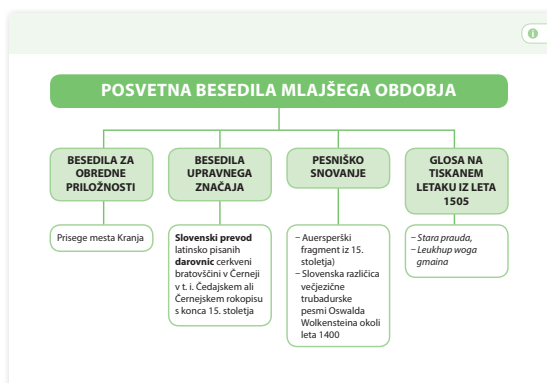
Ponovimo, kaj smo se v prejšnji uri naučili o starejšem obdobju slovenskega pisnega jezika.

Obravnava snovi:

Ogledamo si rokopise, ki jih imamo v učbeniku na str. 30. Če uporabljamo i-učbenik, jih prikažemo na tabli, sicer si jih dijaki ogledajo v učbeniku. O rokopisih se pogovorimo s pomočjo vprašanj na str. 30 in 31.

Spoznamo značilnosti mlajšega obdobja slovenskega pisnega jezika. Pomagamo si z učbenikom na str. 31 in 32.

Vsebino povzamemo s prikazoma v i-učbeniku na str. 31 in 32 pod ikonama :

Preverjanje in utrjevanje znanja:

Dijaki si izberejo junaka iz visokega in poznega srednjega veka ter razmislijo, katero izmed besedil, ki smo si jih ogledali na začetku ure, bi o njem povedalo največ.

Natančnejša navodila za nalogo so v učbeniku na str. 32.

Preberemo besedilo v zbirki nalog na str. 20. Dijaki v dvojicah rešijo nalogo 2 na str. 20–22. Preverimo rešitve.

OBDOBJE SLOVENSKEGA KNJIŽNEGA JEZIKA – KNJIGE, KI SO PISALE ZGODOVINO

Slovenski knjižni jezik v obdobju protestantizma in protireformacije – vse se je začelo s Trubarjem in Hrenom

Učbenik, str. 32–36

Predlagano št. ur za obravnavo: 1

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Uvodna motivacija:

Ponovimo vsebino Cankarjeve drame *Hlapci*. Dijakom preberemo citat iz drame, naveden v učbeniku na str. 32. Pogovorimo se o Jermanovem odnosu do protireformacije in o tem, koga je imel v mislih, ko je govoril o »poštenih« ljuđeh in o tistih, ki so pobegnili.

Obravnava snovi:

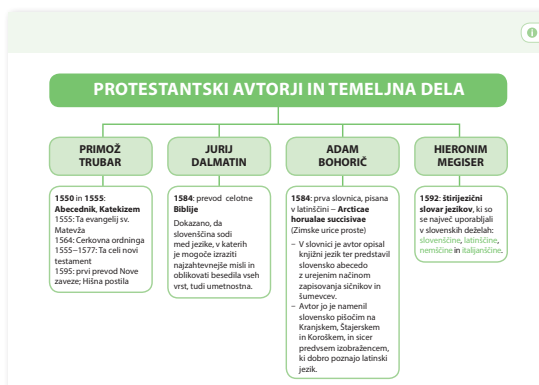
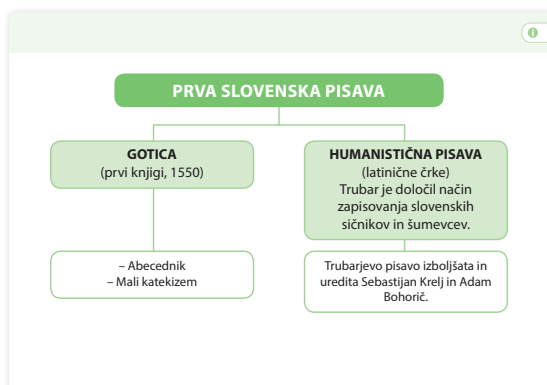
Razred razdelimo na dve polovici, nato pa še v skupine.

Skupine v prvi polovici razreda si izberejo eno osebnost iz obdobja protestantizma in jo predstavijo (vendar ne Trubarja). Dijaki si pomagajo z vprašanji na str. 32.

Skupine v drugi polovici razreda si zamislijo, da pišejo scenarij za film o slovenskih protestantih, pri čemer ima veliko vlogo neznan Trubarjev tisk iz leta 1585. Dijaki si pomagajo z vprašanji na str. 33.

Ogledajo si naslovnice oz. odlomke pomembnih protestantskih besedil, ki jih imamo v učbeniku na str. 33. Če uporabljamo i-učbenik, jih prikažemo na tabli, sicer si jih dijaki ogledajo v učbeniku. S pomočjo vprašanj na str. 34 dijaki spoznajo značilnosti razvoja slovenskega jezika v obdobju protestantizma. Pomagamo si z učbenikom na str. 34–36.

Vsebino povzamemo s prikazi v i-učbeniku na str. 34, 35 in 36 pod ikonami :

Preverjanje in utrjevanje znanja:

S pomočjo prikaza, **dostopnega v i-učbeniku na str. 36 pod ikono** , ponovimo, kaj smo se naučili o obdobju protestantizma.

Domača naloga:

Dijaki odgovorijo na vprašnji v učbeniku na koncu str. 36.

SLOVENSKI KNJIŽNI JEZIK V OBDOBJU PROTIREFORMACIJE IN KATOLIŠKE OBNOVE

Učbenik, str. 37–40

Predlagano št. ur za obravnavo: 1

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Uvodna motivacija:

Ponovimo, kaj je o protireformaciji izrekel lik iz Cankarjeve drame *Hlapci*, Jerman. Z dijaki odgovorimo na prvi dve vprašanji na str. 37.

Dijaki razmislijo, kaj vedo o škofu Tomažu Hrenu. Skušajo se postaviti v njegovo vlogo in razmisliti o njegovem delovanju. Pomagajo si z vprašanji na str. 37.

Obravnava snovi:

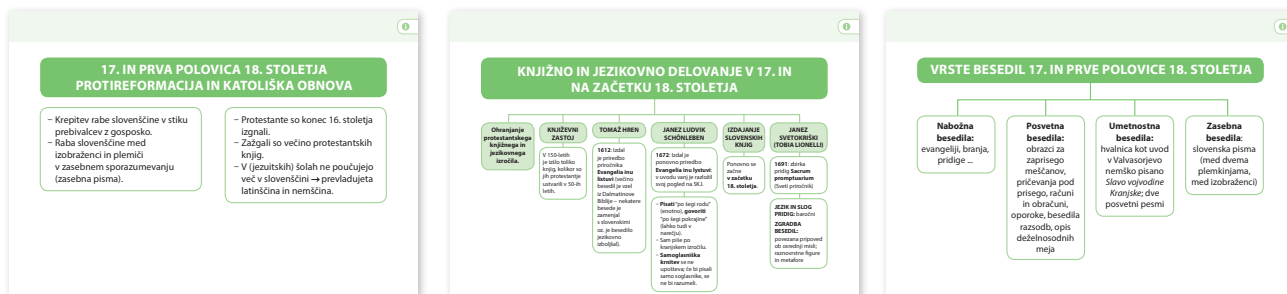
Ogledamo si naslovnice oz. besedila, ki jih imamo v učbeniku na str. 37. Če uporabljamo i-učbenik, jih prikazemo na tabli, sicer si jih dijaki ogledajo v učbeniku. S pomočjo vprašanj na str. 37 in 38 se pogovarjamo o besedilih, ki so nastajala v obdobju protireformacije.

Spoznamo značilnosti tega obdobja. Povemo:

- kako so družbene spremembe vplivale na rabo jezika,
- kako se je ohranilo protestantsko izročilo,
- kdaj so ponovno začele izhajati slovenske knjige,
- kaj je značilno za jezik in slog besedil v 17. in 18. stoletju,
- katera besedila v slovenščini so nastajala v tem obdobju.

Pomagamo si z učbenikom na str. 39 in 40.

Vsebino povzamemo s prikazoma v i-učbeniku na str. 39 in 40 pod ikonama :

Preverjanje in utrjevanje znanja:

S pomočjo prikaza, dostopnega v i-učbeniku na str. 40 pod ikono , ponovimo, kaj smo se naučili o obdobju protireformacije.

Domača naloga:

Dijaki odgovorijo na vprašanji v učbeniku na koncu str. 40.

SLOVENSKI KNJIŽNI JEZIK V OBDOBJU RAZSVETLJENSTVA – POD AVSTRIJCI IN FRANCOZI

Učbenik, str. 41–43

Predlagano št. ur za obravnavo: 1

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Uvodna motivacija:

Dijaki razmišljajo, zakaj/čemu o obdobju protireformacije razmišljamo kot o obdobju zastoja v razvoju slovenskega knjižnega jezika. Pri tem primerjajo razvoj slednjega v reformaciji in protireformaciji.

Vprašamo jih, katero obdobje je sledilo prej navedenima. Dijaki skušajo obnoviti, kaj že vedo o obdobju razsvetljenstva, ki smo ga pri književnosti obravnavali v 1. letniku.

Obravnava snovi:

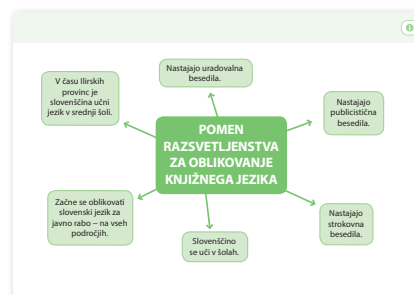
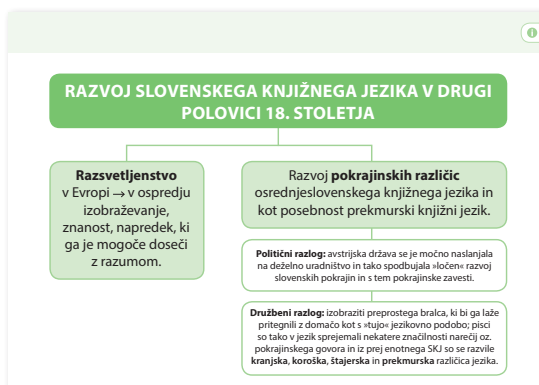
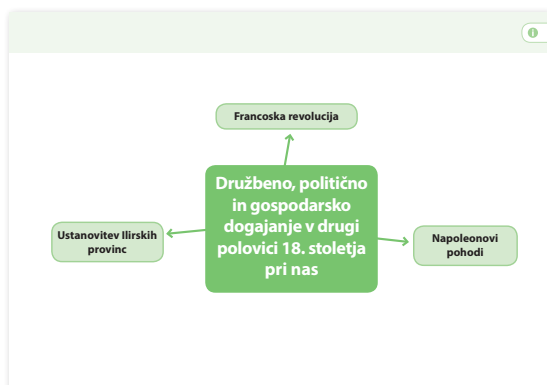
Preberemo odlomek iz besedila *Kranjski komedijanti* na str. 41. S pomočjo vprašanj pod odlomkom osvetlimo, kakšen je bil položaj slovenščine konec 18. stoletja.

Ugotovimo:

- kaj je zaznamovalo razvoj knjižnega jezika v tem obdobju,
- katere različice slovenskega knjižnega jezika so se razvile in zakaj,
- kako se je kranjska različica razvila v skupni knjižni jezik,
- katere funkcijske zvrsti so se razvijale na Kranjskem,
- kdo so bili glavni razsvetljenjski pisci,
- kakšen je pomen razsvetljenstva za oblikovanje slovenskega knjižnega jezika.

Pomagamo si z učbenikom na str. 42 in 43.

Vsebino povzamemo s prikazoma v i-učbeniku na str. 42 in 43 pod ikonama :

Preverjanje in utrjevanje znanja:

Dijake razdelimo v skupine. Vsaka skupina si izbere eno osebnost, ki je po njihovem mnenju v obdobju razsvetljenstva pomembno vplivala na razvoj slovenščine in njen družbeni položaj, ter jo predstavi. Dijaki svojo izbiro/odločitev tudi utemeljijo.

3. SKLOP:

SLOVENSKI KNJIŽNI JEZIK V 19. IN 20. STOLETJU – OD JEZIKA VISOKE UMETNOSTI DO DRŽAVNEGA JEZIKA

Predlagano št. ur za obravnavo: 10

UČNI CILJI 3. SKLOPA

Dijaki:

- povezujejo jezikovni pouk s književnim in z drugimi predmeti (predvsem z družboslovno-humanističnimi),
- spoznajo razvoj slovenščine skozi čas in narodnostno-jezikovna prizadevanja tistih Slovencev, ki so pomembno prispevali k oblikovanju slovenskega knjižnega jezika ter k njegovemu ohranjanju in razvijanju,
- poznajo status slovenščine doma in v organih EU.

PREDLOG ZA OBRAVNAVO SNOVI

SLOVENŠČINA V 19. STOLETJU – OD ROMANTIKE K REALIZMU

Slovenski knjižni jezik v 1. polovici 19. stoletja

Učbenik, str. 46–51

Predlagano št. ur za obravnavo: 1

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Uvodna motivacija:

Ogledamo si fotografije spomenikov v učbeniku na str. 46. Če uporabljamo i-učbenik, jih prikažemo na tabli, sicer si jih dijaki ogledajo v učbeniku. Dijaki povedo, katere so prepoznali, in skušajo razložiti, zakaj so jih postavili. Pomagamo si z vprašanji na str. 47.

Obravnava snovi:

Dijake razdelimo v dvojice. Vsaka dvojica napiše, kakšen je bil položaj slovenščine ob začetku 19. stoletja, in ga primerja z današnjim. Preberemo nekaj razmišljanj dijakov.

Preberemo besedilo na str. 47 in 48 in se s pomočjo vprašanj na str. 48 in 49 pogovorimo o njem.

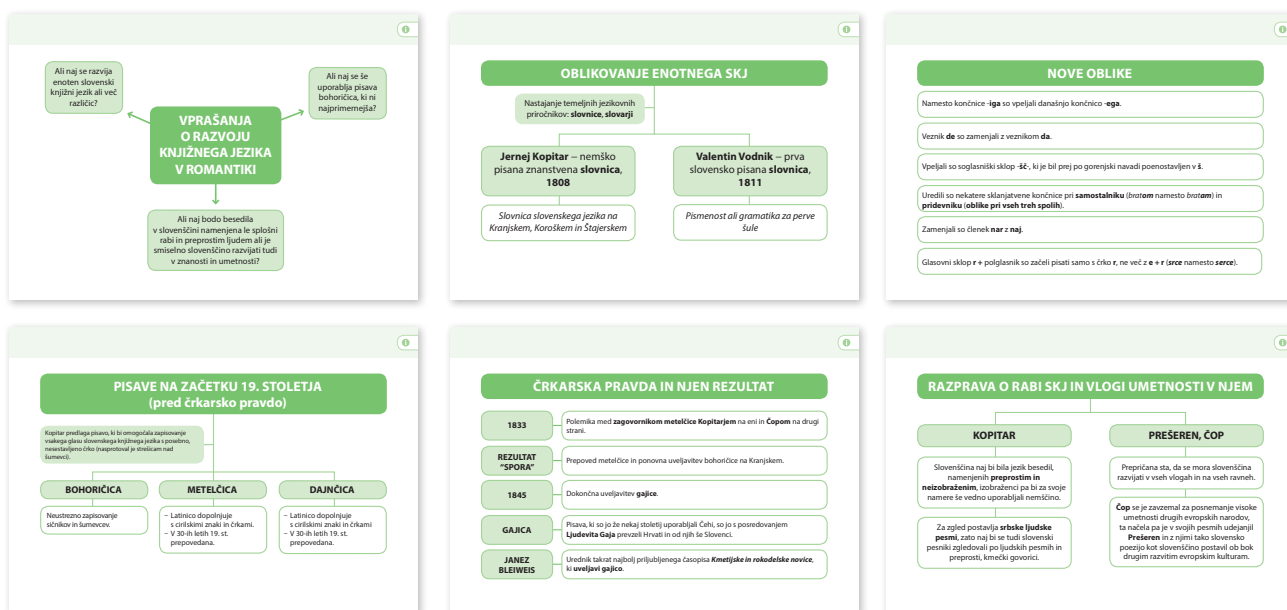
Dijake usmerimo v razmišljanje o slovenski pisavi na začetku 19. stoletja. Ogledajo si besedila na str. 49. Če uporabljamo i-učbenik, jih prikažemo na tabli, sicer si jih dijaki ogledajo v učbeniku. S pomočjo vprašanj na str. 49 in 50 z dijaki obnovimo znanje o črkarski pravdi.

O slovenskem knjižnem jeziku v obdobju romantike dijaki spoznajo:

- katera vprašanja o jeziku so ostala odprta ob koncu razsvetljenstva,
- kako se je oblikoval enotni slovenski knjižni jezik,
- kaj je prineslo poenotenje,
- kdo so bili pomembni možje v tem obdobju,
- zakaj bohoričica ni bila primerna pisava,
- da črkarska pravda ni bila le polemika o črkopisu, ampak tudi razprava o rabi slovenskega knjižnega jezika in umetnosti v njem.

Pomagamo si z učbenikom na str. 50 in 51.

Vsebino povzamemo s prikazoma v i-učbeniku na str. 50 in 51 pod ikonama :

Preverjanje in utrjevanje znanja:

Dijake razdelimo v dvojice. Vsaka dvojica zapiše krajše razmišljanje o tem, kaj je pomenila odločitev poenotenja slovenskega knjižnega jezika za visoko poezijo, ki je enakovredno sledila literaturi drugih narodov.

Slovenski knjižni jezik v 2. polovici 19. stoletja

Učbenik str. 52–55

Predlagano št. ur za obravnavo: 1

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Uvodna motivacija:

Dijake povprašamo, kaj vedo o prvem slovenskem političnem programu *Zedinjena Slovenija*. Usmerimo jih v razmišljanje o jezikovnih zahtevah v tem programu.

Obraznava snovi:

Preberemo besedilo na str. 52 in se s pomočjo vprašanj na str. 52 pogovorimo o njem.

Dijake usmerimo v razmišljanje o tem, zakaj so slovenski politiki in kulturniki v 2. polovici 19. stoletja iskali povezave z drugimi južnoslovanskimi narodi. Pomagamo si z vprašanji na str. 53.

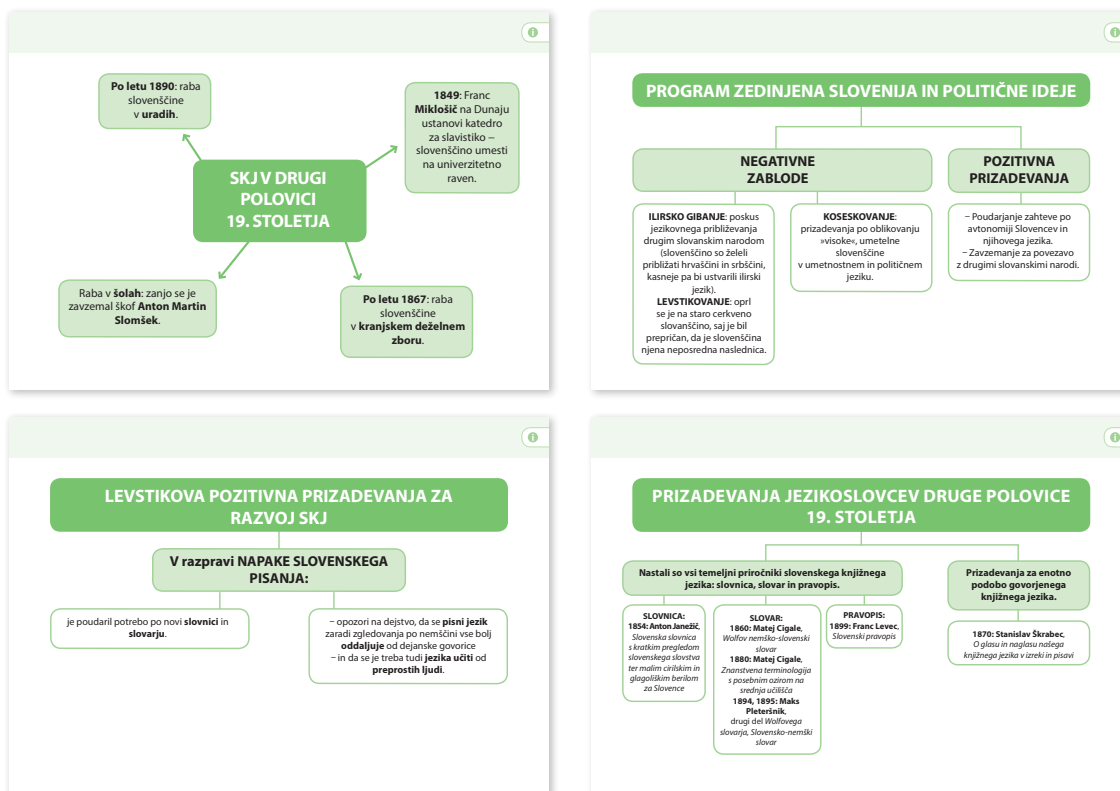
Dijaki si ogledajo slike strokovnih priročnikov na str. 53. Če uporabljamo i-učbenik, jih prikažemo na tabli, sicer si jih dijaki ogledajo v učbeniku. S pomočjo vprašanj na str. 53 ugotovijo, za katere priročnike gre, ali pomenijo nekaj novega ali nadaljujejo tradicijo in kakšen je njihov pomen.

O slovenskem knjižnem jeziku v 2. polovici 19. stoletja dijaki spoznajo:

- kako se je v tem obdobju nadaljeval boj za slovenščino v javni rabi,
- kako so se politične ideje odsevale v pogledih na jezik,
- kdo so bili pomembni možje v tem obdobju.

Pomagamo si z učbenikom na str. 54 in 55.

Vsebino povzamemo s prikazom v i-učbeniku na str. 54 pod ikono :

Preverjanje in utrjevanje znanja:

Dijake razdelimo v skupine. Primerjajo ustaljeno podobo Trubarja, Prešerna, Črtomirja s svojo predstavo Levstika, Martina Krpana in dr. Hrasta. Razmislijo, kako bi jih predstavili, kakšne so razlike med njimi in katera vprašanja, povezana z jezikom, so postavljali v ospredje. Natančna navodila za nalogo so v učbeniku na str. 55.

Preberemo nekaj razmišljanj dijakov in se pogovorimo o njih.

SLOVENSKI KNJIŽNI JEZIK PO LETU 1900 – STOLETJE VELIKIH SPREMEMB TER NOVIH MOŽNOSTI IN PASTI

Slovenščina v 1. polovici 20. stoletja – od konca prve do konca druge svetovne vojne

Učbenik str. 56–60

Predlagano št. ur za obravnavo: 2

1. ura:

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- vsaj 8 telefonov z dostopom do svetovnega spleta.

Uvodna motivacija:

Dijake razdelimo v tri skupine. Vsaka skupina prebere eno od treh besedil na str. 56. Povzamejo prebrano besedilo in skušajo opisati okoliščine, v katerih je nastalo.

Obravnava snovi:

Še enkrat na glas preberemo 1. odlomek na str. 56 in se s pomočjo vprašanj na str. 57 pogovorimo o njem.

Dijaki si ogledajo fotografije na str. 57. Če uporabljamo i-učbenik, jih prikažemo na tabli, sicer si jih dijaki ogledajo v učbeniku. S pomočjo vprašanj na str. 57 se pogovarjamo o položaju jezika v 1. polovici 20. stoletja. Povemo, kateri pomembni jezikovni priročniki so izšli v tem obdobju.

Dijake razdelimo v skupine. Vsaka skupina si izbere en priročnik (Breznikov in Ramovšev pravopis, Glonarjev Slovar slovenskega knjižnega jezika ali Ramovševo *Kratko zgodovino slovenskega jezika*. [Prek spletne povezave, dostopne v i-učbeniku na str. 57 pod ikono](#) , na spletišču *Fran*¹ dijaki poiščejo predstavitev izbranega priročnika in odgovorijo na vprašanja na str. 57 in 58. Pregledamo njihove odgovore in se pogovorimo o njih.

2. ura:

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

¹ Če ne uporabljate i-učbenika, lahko dostopate do spletišča Fran prek spletne povezave <https://fran.si/>.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Uvodna motivacija:

Ponovimo, kakšne so bile zgodovinske okoliščine v 1. polovici 20. stoletja, kakšen je bil položaj jezika in kateri pomembni jezikovni priročniki so nastali v tem obdobju.

Obraznava snovi:

Še enkrat na glas preberemo 2. odlomek iz romana *Kaplan Martin Čedermac* na str. 56 in se s pomočjo vprašanj na str. 58 pogovorimo o njem.

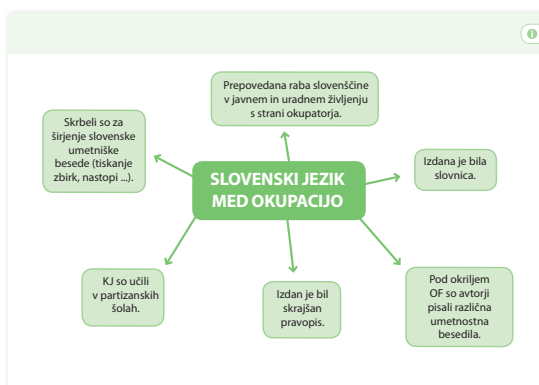
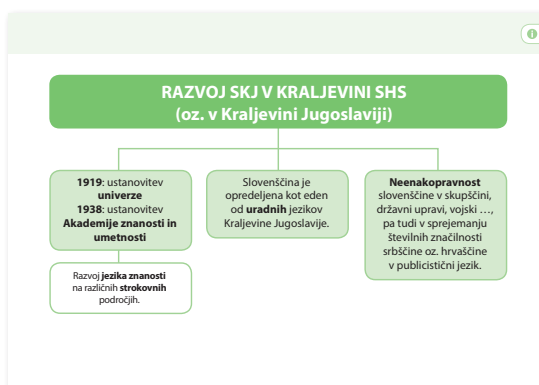
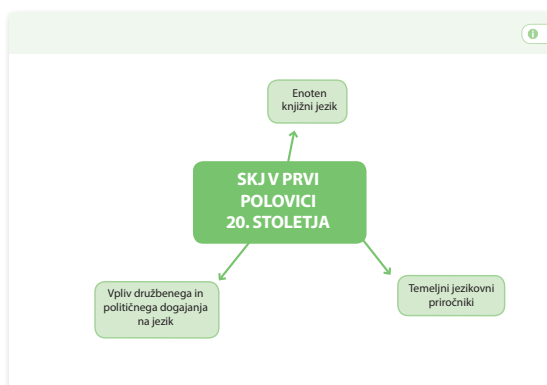
Nato preberemo še Župancičevo pesem *Veš, poet, svoj dolg?* na str. 56 in se s pomočjo vprašanj na str. 58 pogovorimo o njej.

O slovenskem knjižnem jeziku v 1. polovici 20. stoletja dijaki spoznajo:

- kako je širše družbeno in politično dogajanje v tem obdobju vplivalo na položaj slovenščine,
- kako se je slovenski knjižni jezik razvijal v obdobju med obema vojnama,
- kateri so pomembni jezikoslovci tega časa,
- kaj se je dogajalo z jezikom med okupacijo.

Pomagamo si z učbenikom na str. 59 in 60.

Vsebino povzamemo s prikazom v i-učbeniku na str. 59 pod ikono :

Preverjanje in utrjevanje znanja:

Dijake razdelimo v dve skupini, znotraj skupin pa še v dvojice. Prva skupina dijakov razmisli o pomembnosti tega, da ima slovenščina status učnega jezika na univerzi, druga skupina pa o tem, zakaj je med okupacijo

na osvobojenih ozemljih imela kultura posebej pomembno vlogo. Natančna navodila za nalogo so v učbeniku na str. 60.

Nekaj dijakov predstavi svoja razmišljanja, z ostalimi dijaki razpravljamo o njih.

Domača naloga:

Zbirka nalog, str. 22, naloga 3.

Slovenščina v 2. polovici 20. stoletja – (tudi) z jezikom in zaradi jezika do samostojnosti

Učbenik str. 60–67

Predlagano št. ur za obravnavo: 2

1. ura:

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- vsaj 8 telefonov z dostopom do svetovnega spleta.

Uvodna motivacija:

Z dijaki se pogovarjamo o tem, da je zgodovina slovenskega knjižnega jezika po svoje tudi zgodovina rabe in učenja slovenščine v šolah. S pomočjo vprašanj na str. 60 obnovimo razvoj slovenščine od protestantov naprej.

Obravnava snovi:

Pogovarjamo se o položaju slovenščine v SFR Jugoslaviji. Pomagamo si z vprašanji na str. 60.

Dijaki s svojimi telefoni **prek spletne povezave, dostopne v i-učbeniku na str. 61 pod ikono** , na spletišču *Fran*² poiščejo slovnice, ki so izšle leta 1947, 1956 in 1964. O njih se pogovorimo s pomočjo vprašanj na str. 61.

Dijaki si ogledajo fotografije na str. 61. **Če uporabljamo i-učbenik, jih prikažemo na tabli**, sicer si jih dijaki ogledajo v učbeniku. Vprašamo jih, kateri priročnik je bil po njihovem mnenju najpotrebnejši. Dijaki utemeljujejo svoje odgovore.

Dijake razdelimo v dvojice. Preberejo izsek iz ustave SFRJ na str. 61 in komentirajo položaj slovenščine ter slovenske kulture, kot je opredeljen v prebranih členih. Pomagajo si z vprašanji na začetku str. 62. Preberemo nekaj razmišljanj dijakov in o njih razpravljamo.

² Če ne uporabljate i-učbenika, lahko dostopate do spletišča Fran prek spletne povezave <https://fran.si/>.

2. ura:

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Uvodna motivacija:

Ponovimo, kakšen je bil položaj slovenščine v SFR Jugoslaviji. Dijake povprašamo, kaj menijo o tem, ali je bila slovenščina v tem obdobju povsem enakopravna ali ne. Utemeljujejo svoje odgovore.

Obravnava snovi:

Na str. 62 preberemo nekaj ugotovitev in zahtev, povezanih s položajem in z rabo slovenščine, ki jih je pripravila skupina jezikoslovcev in kulturnih delavcev leta 1979. Če uporabljamo i-učbenik, jih prikažemo na tabli, sicer si jih dijaki ogledajo v učbeniku. S pomočjo vprašanj pod besedilom razpravljamo o njem.

Dijake razdelimo v skupine. Preberejo blog Danice Simšič na str. 63 in odgovorijo na vprašanja na začetku str. 64. Preberemo razmišljanja skupin in o njih razpravljamo.

SLOVENŠČINA V SAMOSTOJNI DRŽAVI

Učbenik str. 64–70

Predlagano št. ur za obravnavo: 4

1. ura:

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Uvodna motivacija:

Dijaki razmišljajo o tem, kako je jezikovno vprašanje spodbujalo prizadevanja za večjo avtonomnost in nazadnje za osamosvojitve Slovenije.

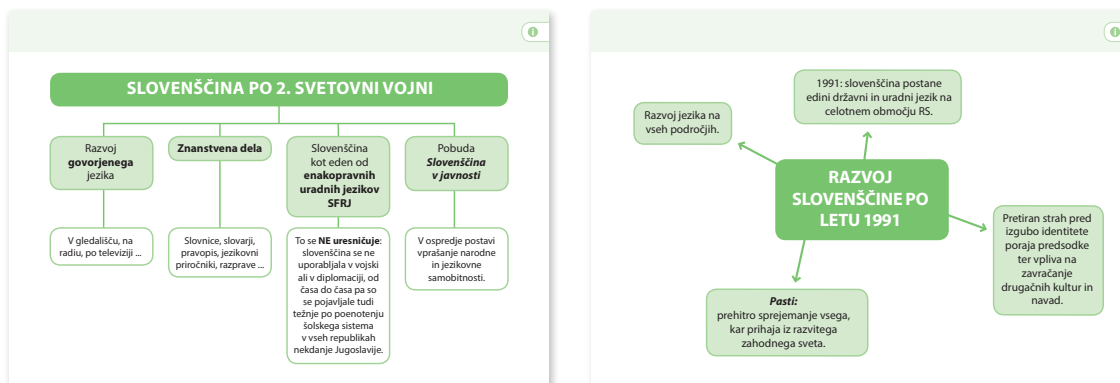
Obravnava snovi:

Dijake razdelimo v tri skupine. Vsaka skupina prebere eno izmed besedil na str. 64 in 65 ter ga predstavi sošolcem. Pomagajo si z vprašanji pred in pod besedili.

Razmislimo o tem, kakšen je položaj slovenščine danes. Pomagamo si z vprašanji na str. 66.

Preverjanje in utrjevanje znanja:

S pomočjo prikaza v i-učbeniku na str. 66 pod ikono ponovimo, kaj smo se naučili o položaju in rabi slovenščine po 2. svetovni vojni.

Domača naloga:

Dijaki napišejo krajše razmišljanje o vlogi predmeta slovenščina. Natančna navodila za nalogo so na koncu strani 66.

2. ura:

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- vsaj 8 telefonov z dostopom do svetovnega spleta.

Preverjanje in utrjevanje znanja:

Dijake razdelimo v skupine. Preberejo besedilo na str. 67 in napišejo komentar. S svojimi telefoni **prek spletne povezave, dostopne v i-učbeniku na str. 67 pod ikono** ,³ poiščejo iztočnice in si z njimi pomagajo.

Če uporabljamo i-učbenik, na tabli prikažemo miselni vzorec na str. 68–70, sicer si ga dijaki ogledajo v učbeniku. S pomočjo miselnega vzorca ponovimo, kako se je razvijal slovenski jezik od prvih zapiskov do danes.

3. ura:

Učitelj potrebuje:

- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Dijaki potrebujejo:

- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

³ Če ne uporabljate i-učbenika, lahko dostopate do vsebine prek spletnega naslova <http://www.mladina.si/157101/igra-jezikov>.

Uvodna motivacija:

Ponovimo, kaj smo se v prejšnjih urah naučili o razvoju slovenskega knjižnega jezika.

Preverjanje in utrjevanje znanja:

Dijake razdelimo v devet skupin. V zbirki nalog skupaj preberemo navodila za reševanje naloge 4 na str. 22 in 23. Vsaki skupini dodelimo eno besedilo na str. 23–29. Dijaki odgovorijo na vprašanja pod dodeljenim besedilom. Pregledamo naloge vseh skupin in skupaj z ostalimi dijaki razpravljamo o odgovorih.

4. ura:

Učitelj potrebuje:

- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Dijaki potrebujejo:

- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- vsaj 8 telefonov z dostopom do svetovnega spleta.

Uvodna motivacija:

Ponovimo, kaj smo se v prejšnjih urah naučili o razvoju slovenskega knjižnega jezika.

Preverjanje in utrjevanje znanja:

Dijake razdelimo v osem skupin. V zbirki nalog na str. 29 skupaj preberemo navodila za nalogo 5. Vsaki skupini dodelimo eno besedilo na str. 29 in 30 (ker so besedila štiri, imata po dve skupini isto besedilo). Celotna besedila dijaki poiščejo s svojimi telefoni na navedenih spletnih straneh. Rešijo nalogo 5. Pregledamo odgovore vseh skupin in skupaj z ostalimi dijaki razpravljamo o njih.

4. SKLOP:

SLOVENŠČINA VČERAJ, DANES IN JUTRI

Predlagano št. ur za obravnavo: 6

UČNI CILJI 4. SKLOPA

Dijaki:

- spoznajo značilnosti okrogle mize,
- razčlenjujejo besedilo,
- vrednotijo njegovo učinkovitost, ustreznost, razumljivost in pravilnost,
- prepoznavajo, posplošujejo in povzemajo značilnosti dane vrste besedila ter jih primerjajo z značilnostmi besedil druge vrste,
- tvorijo čim ustrežnejšo in razumljivejšo ter jezikovno pravilno besedilo,
- po tvorjenju vrednotijo razumljivost, zanimivost, resničnost, aktualnost, živost, učinkovitost, ustreznost in jezikovno pravilnost svojega besedila in besedil sošolcev,
- utemeljujejo svoje mnenje, poslušajo mnenja sošolcev o svojem besedilu/govornem nastopu ter izrekajo svoje (ne)strinjanje z njimi,
- spoznavajo značilnosti tvorjenja besedila,
- usvojijo načela uspešnega pogovarjanja in jih uporabljajo v pogovoru,
- pogovarjajo se vljudno in strpno; spoštujejo mnenje drugih, izražajo svoje mnenje in ga utemeljijo,
- **uzaveščajo vlogo prvega/maternega jezika in njegove prednosti pred tujimi jeziki ter oblikujejo poseben odnos do svojega prvega/maternega jezika,**
- **uzaveščajo vlogo slovenščine v Republiki Sloveniji in za njene državljane ter oblikujejo poseben odnos do slovenščine kot državnega in uradnega jezika.**

PREDLOG ZA OBRAVNAVO SNOVI JEZIKOVNO NAČRTOVANJE

Jezikovna politika

Učbenik str. 72–78

Predlagano št. ur za obravnavo: 4

1. ura:

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- vsaj 8 telefonov z dostopom do svetovnega spleta.

Uvodna motivacija:

Preberemo pesem Alojza Ihana na str. 72 in se z dijaki pogovarjamo, kako razumejo pesem.

Dijake razdelimo v štiri skupine. Vsaka skupina reši eno od nalog na str. 72. Pregledamo odgovore vsake skupine in se o njih pogovorimo.

Nato se pogovarjamo še o položaju slovenščine danes. Pomagamo si z vprašanji na str. 72.

Obravnava snovi:

Dijakom povemo, kako danes skrbimo za ohranitev slovenščine in sistemsko ureditev jezikovno-družbenih vprašanj. Pojasnimo, kaj je *Resolucija o nacionalnem programu za jezikovno politiko* (str. 73). Dijaki s svojimi telefoni **prek spletne povezave, dostopne v i-učbeniku na str. 73 pod ikono **, na spletišču *Fran*⁴ poiščejo besedo *resolucija*. S pomočjo sestavka dijaki skušajo razložiti naslov dokumenta.

Preberemo besedilo na str. 73 in dijake vprašamo, kateri koraki so bili, ko je bilo to besedilo napisano, že narejeni, in kaj je treba do nove resolucije še narediti, o čem se je na posvetu govorilo in kdo se ga je po njihovem mnenju udeležil.

Nato dijaki na str. 74 in 75 preberejo kazalo vsebinskih sklopov in nekaterih prispevkov, objavljenih v zborniku s posveta za jezikovno politiko. Svoja prejšnja predvidevanja primerjajo s tem kazalom. S pomočjo vprašanj na str. 75 jih usmerimo v razmišljanje o jezikovni politiki.

2. ura:

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- vsaj 8 telefonov z dostopom do svetovnega spleta (za delo v skupinah).

Uvodna motivacija:

Z dijaki se pogovarjamo, ali menijo, da se znajo dobro sporazumevati v maternem jeziku in/ali v še katerem jeziku. V zbirki nalog na str. 31 rešijo nalogi 1 in 2.

Obravnava snovi:

Dijake usmerimo v razmišljanje o tem, kateri zakoni in predpisi določajo rabo slovenščine. Če uporabljamo i-učbenik, njihov seznam na str. 75 in 76 prikažemo na tabli, sicer si jih dijaki pogledajo v učbeniku. Za vsak zakon in podzakonske predpise dijaki skušajo razložiti, kaj določajo in za kaj so potrebni.

Dijake razdelimo v skupine. S svojimi telefoni **prek spletne povezave, dostopne v i-učbeniku na str. 76 pod ikono **,⁵ poiščejo področne zakone, ki vsebujejo tudi določila o rabi jezika. Razmislijo, ali se bodo s katerim od teh zakonov srečevali na službenem mestu ali v nadaljnjem življenju.

⁴ Če ne uporabljate i-učbenika, lahko dostopate do spletišča Fran prek spletne povezave <https://fran.si/>.

⁵ Če ne uporabljate i-učbenika, lahko dostopate do vsebine prek spletnega naslova http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/slovenski_jezik/2017/PODROCNI_ZAKONI_novo_december2017_.pdf.

Preverjanje in utrjevanje znanja:

Preberemo člene zakonov, navedene na str. 76. Če uporabljamo i-učbenik, jih prikažemo na tabli, sicer si jih dijaki pogledajo v učbeniku. Pogovarjamo se, katere pravice in dolžnosti, povezane z rabo slovenščine v javnosti, določa posamezno besedilo. Dijaki skušajo ugotoviti, od kod so citirana dela. Izbirajo med akti, navedenimi na začetku str. 77.

Dijaki spoznajo, da je:

- 1. besedilo iz Ustave RS,
- 2. besedilo iz Zakona o javni rabi slovenščine,
- 3. besedilo iz Zakona o gospodarskih družbah in
- 4. besedilo iz Zakona o varstvu potrošnikov.

3. ura:

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Uvodna motivacija:

Z dijaki se pogovarjamo, kako država skrbi za rabo slovenščine v javnosti in kaj lahko za to storimo sami.

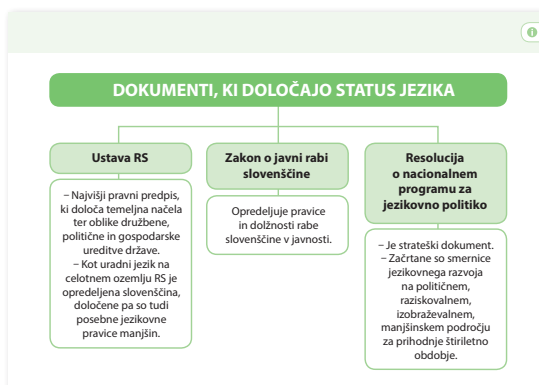
Obravnava snovi:

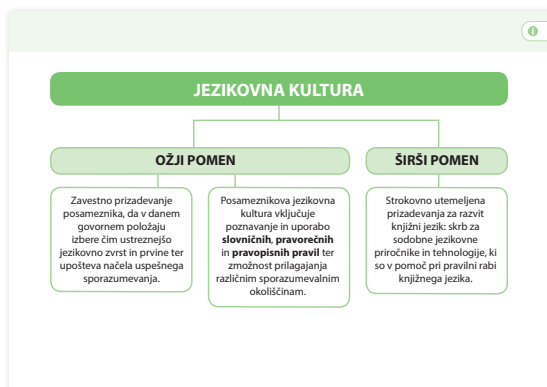
Dijake usmerimo v razmišljanje o tem, ali je skrb za slovenščino ustrezna ali ne. Usmerjamo jih v razmišljanje o neustrezni praksi (npr. imena lokalov, trgovin, uporaba tujega jezika na univerzi ipd.). Pomagamo si z vprašanji na str. 77.

Dijake razdelimo v dvojice. Razmislijo o tem, kaj po njihovem mnenju najbolj vpliva na t. i. jezikovno kulturo govorcev slovenščine. Izbirajo med možnostmi na str. 77 in svojo izbiro utemeljijo. Preberemo nekaj ugotovitev in o njih razpravljamo.

Dijakom pojasnimo razliko med jezikovno politiko in jezikovno kulturo. Pogovarjamo se tudi o vlogi jezikovnega izobraževanja. Pomagamo si z učbenikom na str. 77 in 78.

Vsebino povzamemo s prikazoma v i-učbeniku na str. 77 in 78 pod ikonama

Preverjanje in utrjevanje znanja:

Z dijaki se pogovarjamo o jezikovnih pravicah manjšin in skupin govorcev s posebnimi potrebami. Pomagamo si z vprašanji na str. 78.

4. ura:

Učitelj potrebuje:

- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Dijaki potrebujejo:

- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Uvodna motivacija:

Ponovimo, kaj smo se v prejšnjih urah naučili o jezikovnem načrtovanju.

Preverjanje in utrjevanje znanja:

Dijaki v zbirki nalog na str. 32–37 samostojno rešijo naloge 3–11. Pregledamo njihove odgovore in o njih razpravljamo.

OKROGLA MIZA

Učbenik str. 79–81

Predlagano št. ur za obravnavo: 1 (2)

1. ura:

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Uvodna motivacija:

Preberemo misel Metoda Čeparja na str. 79 in se o njej pogovarjamo.

Obraznava snovi:

Dijake usmerimo v razmišljanje o tem, da lahko svoje mnenje o jeziku izrazimo tudi v javnem pogovoru. Razmišljajo o oddajah, v katerih se pogovarjajo o jeziku. Pomagamo si z vprašanji na str. 79.

Napovemo, da si bomo ogledali posnetek okrogle mize, na kateri so udeleženci razpravljali o položaju slovenščine včeraj, danes, jutri. Dijake prosimo, naj si izdelajo pripomoček za spremljanje pogovora (npr. preglednico, v katero bodo zapisovali imena udeležencev in podteme).

Pred ogledom si preberemo napovednik oddaje na koncu str. 79 in se pogovorimo, o kateri podtemi bo voditelj spraševal udeležence. Na začetku strani 80 si pogledamo še, kdo bodo udeleženci okrogle mize.

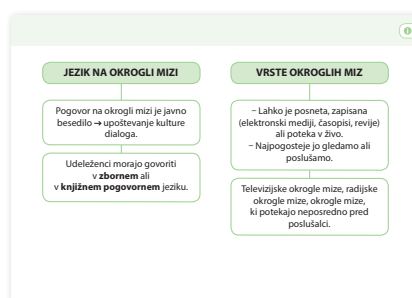
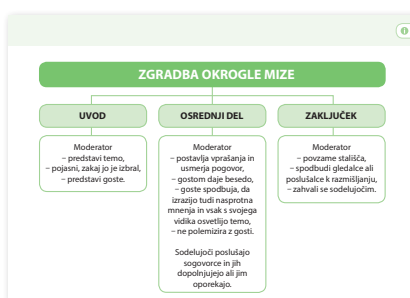
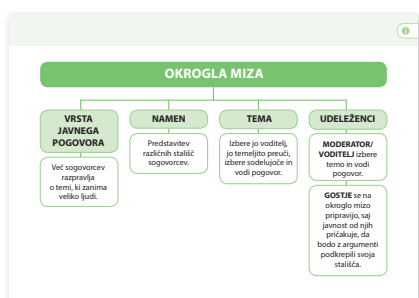
Nato si ogledamo posnetek oddaje, **dostopen v i-učbeniku na str. 80 pod ikono** . Z dijaki se pogovorimo o oddaji. Pogovor usmerjamo s pomočjo vprašanj na str. 80. in 81.

S pomočjo pogovora dijaki spoznajo:

- kako se okrogla miza razlikuje od ostalih pogovorov,
- kako je okrogla miza zgrajena,
- katera zvrst jezika se uporablja na okrogli mizi,
- katere vrste okroglih miz poznamo glede na prenosnik.

Pomagamo si z učbenikom na str. 81.

Vsebino povzamemo s prikazom v i-učbeniku na str. 81 pod ikono .

Preverjanje in utrjevanje znanja:

Dijake razdelimo v dvojice. Razmislijo o tem, ali okrogle mize raje gledajo ali poslušajo, in utemeljijo svoje mnenje.

Domača naloga:

Zbirka nalog, str. 37 in 38, naloge 1–5.

6 Če ne uporabljate i-učbenika, lahko dostopate do besedil za poslušanje in gledanje prek izobraževalnega portala za učitelje www.ucimte.com ali spletne strani www.mladinska.com.

2. ura:

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Uvodna motivacija:

Ponovimo, kaj je značilno za okroglo mizo.

Preverjanje in utrjevanje znanja:

Napovemo, da bodo dijaki sami pripravili okroglo mizo. Navodila zanjo najdejo na strani 81. Če načrtujemo, da bi dijaki na okroglo mizo povabili še udeležence izven razreda (druge učitelje, predstavnike staršev itd.), pri tej uri dijaki le načrtujejo okroglo mizo, izvedejo pa jo na kateri od naslednjih ur.

Domača naloga:

Zbirka nalog, str. 38–39, nalogi 6 in 7.

5. SKLOP:

RETORIKA SKOZI ČAS

Predlagano št. ur za obravnavo: 7

UČNI CILJI 4. SKLOPA

Dijaki:

- spoznajo značilnosti zakona, upravne odločbe, statuta, in predavanja,
- razčlenjujejo besedilo,
- vrednotijo njegovo učinkovitost, ustreznost, razumljivost in pravilnost,
- prepoznajo, posplošujejo in povzemajo značilnosti dane vrste besedila ter jih primerjajo z značilnostmi besedil druge vrste,
- tvorijo čim ustrežnejšo in razumljivejšo ter jezikovno pravilno besedilo,
- po tvorjenju vrednotijo razumljivost, zanimivost, resničnost, aktualnost, živost, učinkovitost, ustreznost in jezikovno pravilnost svojega zapisanega besedila/govornega nastopa in zapisanih besedil/govornih nastopov sošolcev,
- utemeljujejo svoje mnenje, poslušajo mnenja sošolcev o svojem besedilu/govornem nastopu ter izrekajo svoje (ne)strinjanje z njimi,
- spoznavajo značilnosti tvorjenja besedila.

PREDLOG ZA OBRAVNAVO SNOVI ZAKON, UPRAVNA ODLOČBA, STATUT

Kaj moramo vedeti o zakonih ter drugih pravnih in upravnih aktih

Učbenik str. 84–95

Predlagano št. ur za obravnavo: 4

1. ura:

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Uvodna motivacija:

Preberemo pesem Toneta Pavčka na str. 84 in se z dijaki pogovarjamo, kako razumejo pesem. Pogovarjamo se o tem, kako pomembna se zdi dijakom spretnost govornega nastopanja. Pomagamo si z vprašanji na str. 84.

Dijaki svoje odgovore primerjajo z izsekom iz predavanja strokovnjaka za retoriko na str. 84. S pomočjo vprašanj pod besedilom strnemo misli o retoriki.

Obravnava snovi:

Dijake razdelimo v dvojice. Predstavljajo si, da bodo ustanovili šolo retorike, pri čemer se morajo odločiti, ali bodo ustanovili zavod ali podjetje oz. gospodarsko družbo. Natančna navodila za nalogo so na str. 85.

Dijaki si v zbirki nalog na str. 40 preberejo, kako poteka registracija samostojnega podjetnika (s. p.). Nato v dvojicah v zbirki nalog na str. 40–42 rešijo nalogi 1 in 2.

Dijakom povemo, da bodo morali pri ustanovitvi svoje šole/podjetja/s. p.-ja upoštevati določene zakone. Usmerimo jih v razmišljanje, kaj je to zakon.

Če uporabljamo i-učbenik, na tabli prikažemo kazali zakonov, ki ju bodo dijaki upoštevali pri ustanovitvi svoje šole. Kazali na str. 86 si dijaki lahko pogledajo tudi v učbeniku. S pomočjo vprašanj pod kazaloma se pogovarjamo o tem, kako so zakoni zgrajeni. Dijaki spoznajo, da:

- ima lahko zakon različno število poglavij,
- imajo zakoni v uvodu skupne, v končnem delu pa prehodne in končne določbe,
- je Ustava RS nadrejeni akt,
- so pravice in dolžnosti v Ustavi opredeljene splošneje, v zakonih pa natančneje,
- so pravna in uradovalna besedila napisana v uradovalni zvrsti jezika.

2. ura:

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Uvodna motivacija:

Ponovimo, kaj so zakoni in v kakšnem razmerju so zakoni in Ustava RS.

Obravnava snovi:

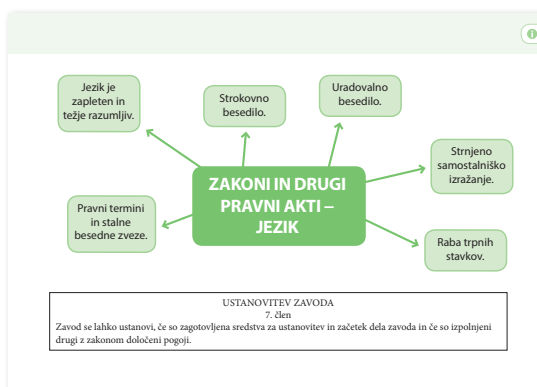
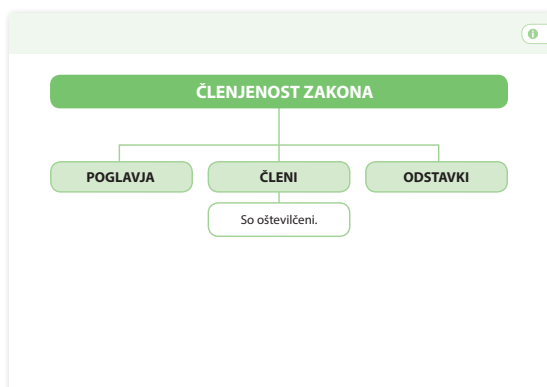
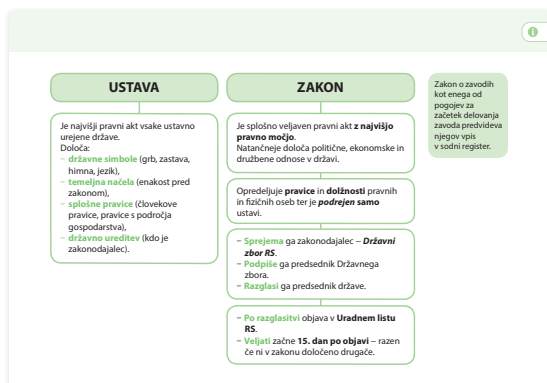
Dijaki si preberejo *Zakon o Zavodih* na str. 87 (lahko samo prve štiri člene). S pomočjo vprašanj na začetku str. 88 jih usmerimo v opazovanje vsebine zakona. Dijaki spoznajo, da:

- navedeni zakon govori o zavodih,
- se zavodi ustanovijo za opravljanje dejavnosti vzgoje in izobraževanja (sem bi uvrstili šolo retorike), znanosti, kulture, športa, zdravstva, soc. varstva, otroškega varstva, invalidskega varstva, socialnega zavarovanja ali drugih dejavnosti, če cilj opravljanja dejavnosti ni pridobivanje dobička,
- so pisci zakonov pravniki,
- ni nujno, da bi pri ustanavljanju šole retorike upoštevali vse pod člene zakona (npr. ni nujno, da so soustanovitelji javnega zakona tudi druge pravne in fizične osebe, in ni nujno, da je javni zavod pravna oseba, saj je lahko npr. z odlokom občine določeno drugače).

Če uporabljamo i-učbenik, na tabli prikažemo odlomek iz *Zakona o zavodih* in njegovo preoblikovano različico. Besedili na str. 88 si dijaki lahko pogledajo tudi v učbeniku. S pomočjo vprašanj pod besediloma se pogovarjamo o jeziku zakonov. Ugotovimo, kakšne so jezikovne značilnosti zakonov in drugih pravnih aktov. Pomagamo si z učbenikom na str. 88–89.

Preverjanje in utrjevanje znanja:

S pomočjo prikaza, dostopnega v i-učbeniku na str. 89 pod ikono , ponovimo, kaj smo se naučili o zakonih.

3. ura:

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Uvodna motivacija:

Dijake razdelimo v dvojice. Predstavljajo si, da morajo napisati vlogo za vpis v razvid pravnih oseb zasebnega prava v javnem interesu. Natančna navodila za nalogo so v učbeniku na str. 89.

Obraznava snovi:

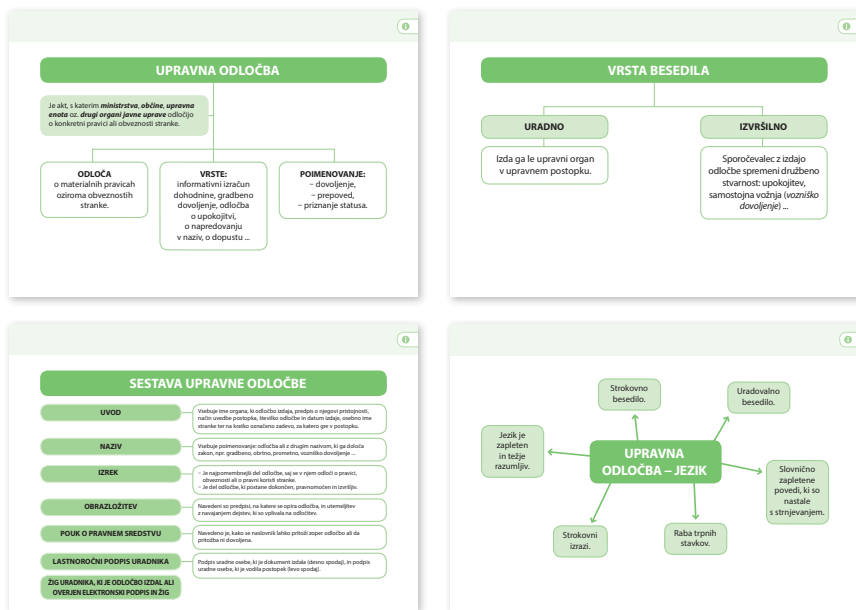
Dijaki preberejo odločbo o vpisu v razvid pravnih oseb zasebnega prava v javnem interesu, ki jo je izdalo Ministrstvo za kulturo. Odločba je na str. 90. S pomočjo vprašanj na str. 91 dijake usmerimo v razmišljanje o odločbah.

Dijaki spoznajo:

- kaj je upravna odločba,
- zakaj je to uradno in izvršilno besedilo,
- kako je sestavljena,
- kakšen je jezik odločb.

Pomagamo si z učbenikom na str. 91 in 92.

Vsebino povzamemo s prikazoma v i-učbeniku na str. 91 in 92 pod ikonama

Preverjanje in utrjevanje znanja:

Dijake razdelimo v dvojice. Na podlagi značilnosti upravne odločbe razmišljajo o tem, ali sta tudi maturite-tno spričevalo ali univerzitetna diplomska listina odločbi. (Možni odgovori: sta, saj s podelitvijo spričevala lahko prejemnik opravlja določen poklic / nista, saj je zgradba takih besedil drugačna). Z dijaki razpravljamo o odgovorih.

4. ura:

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Uvodna motivacija:

Ponovimo značilnosti zakonov in odločb, ki smo jih spoznali v prejšnjih urah.

Dijakom povemo, da je eno od besedil, ki so podlaga za vpis zavoda v sodni register, ustanovitveni akt. S pomočjo vprašanj na str. 92 razmišljajo o njem.

Obravnava snovi:

Dijake usmerimo v razmišljanje o tem, da ne zadostuje, da se ustanovitelj in sodelavci zavoda zgolj dogovorijo o delovanju le-tega, ampak da mora zavod imeti tudi svoj statut. Če uporabljamo i-učbenik, na tabli prikažemo naslove poglavij v Statutu šole retorike *Povej naglas* (str. 93), nato pa še poglavja *Zakona o zavodih* (str. 86). Dijaki si kazali lahko ogledajo tudi v učbeniku. Primerjajo, katera poglavja so podobna ali enaka. Ugotovimo, da je statut zgrajen podobno kot zakon.

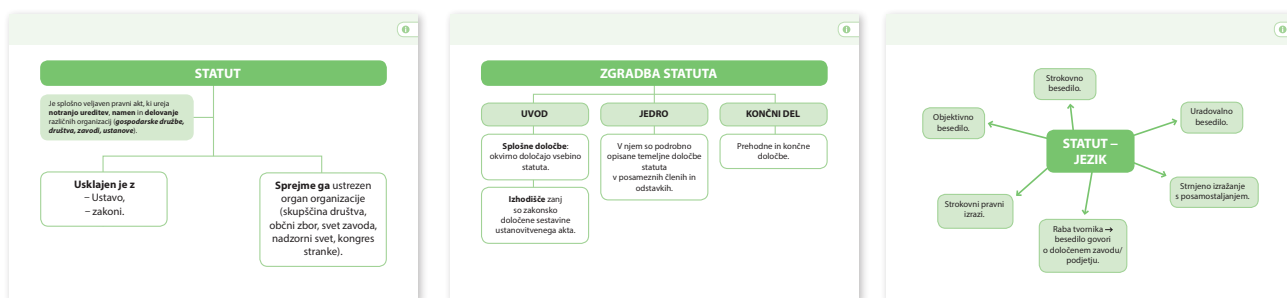
Nato dijaki preberejo še začetek statuta *Zavoda za razvijanje kulture javnega govora Povej na glas* na str. 93 in 94. Pozorni so na njegovo vsebino. S pomočjo vprašanj na str. 95 se pogovorimo o besedilu in spoznavamo značilnosti statuta ter razlike med statutom in zakonom.

Dijaki spoznajo:

- kaj je statut,
- kako je sestavljen,
- kakšen je jezik statutom.

Pomagamo si z učbenikom na str. 95.

Vsebino povzamemo s prikazom v i-učbeniku na str. 95 pod ikono :

Preverjanje in utrjevanje znanja:

Dijake razdelimo v dvojice. Navedejo en primer, ko bi morali kot ustanovitelj ali sodelavec zavoda za rešitev problema preveriti določila v zakonu, in en primer, ko bi morali preveriti statut organizacije. Preverimo odgovore.

Domača naloga:

Zbirka nalog, str. 42–43, nalogi 3 in 4.

PREDAVANJE

Učbenik str. 96–99

Predlagano št. ur za obravnavo: 3

1. ura:

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Uvodna motivacija:

Dijaki si preberejo iztočnice, navedene na str. 96, in s pomočjo vprašanj pod njimi razmislijo, katere od njih bi bile pomembne za oblikovanje šole retorike za dijake in zakaj. Razmišljajo, katero od navedenih vsebin bi posredovali v obliki predavanja. Utemeljijo svojo odločitev.

Obravnava snovi:

Dijake usmerimo v razmišljanje o predavanjih. Pomagamo si z vprašanji na koncu str. 96.

Dijake razdelimo v dvojice. Zamislijo si, da pripravljajo predavanje o govorništvu na Slovenskem. Pomagajo si z vprašanji na str. 97.

Napovemo, da si bomo ogledali predavanje o zgodovini retorike na Slovenskem. Dijake opozorimo, na kaj naj bodo pozorni (navodila na str. 97). Nato si ogledamo posnetek, [dostopen v i-učbeniku na str. 97 pod ikono](#) . Z dijaki se pogovorimo o predavanju. Pogovor usmerjamo s pomočjo vprašanj na str. 97.

2. ura:

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Uvodna motivacija:

Dijaki ponovijo, o čem je govorilo predavanje, ki smo si ga ogledali prejšnjo uro.

Obravnava snovi:

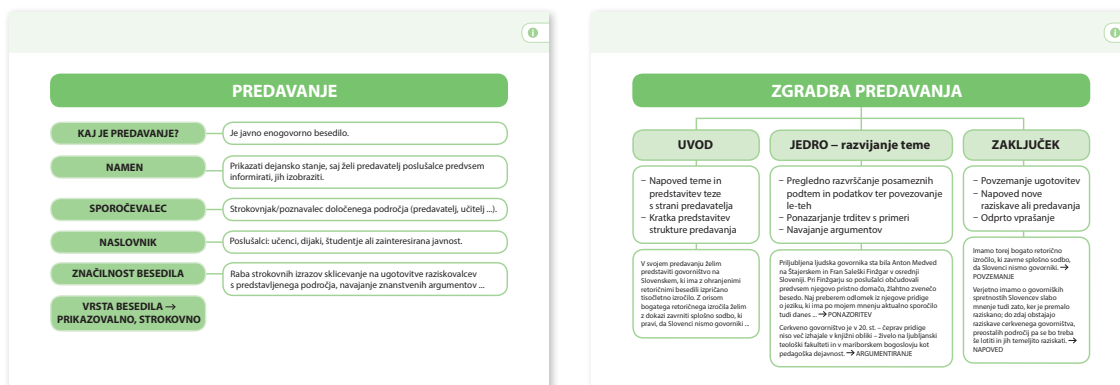
Dijake razdelimo v pet skupin. Povemo jim, da si bomo še enkrat ogledali začetek predavanja, pri čemer naj bo vsaka skupina pozorna na eno od značilnosti predavateljevega govora. Navodila, na kaj naj bodo pozorni, so na str. 98. Nato si še enkrat ogledamo začetek predavanja, [dostopen v i-učbeniku na str. 97 pod ikono](#) . Vsaka skupina predstavi svoje ugotovitve. S pomočjo njihovih ugotovitev povzamemo, kaj je značilno za predavanje. Dijaki spoznajo:

- da je javno enogovorno besedilo,
- da je strokovno besedilo,
- da je prikazovalno besedilo,
- kako je predavanje sestavljeno in kaj povemo v posameznem delu.

Pomagamo si z učbenikom na str. 98 in 99.

⁷ Če ne uporabljate i-učbenika, lahko dostopate do besedil za poslušanje in gledanje prek izobraževalnega portala za učitelje www.ucimte.com ali spletne strani www.mladinska.com.

Vsebino povzamemo s prikazom v i-učbeniku na str. 98 pod ikono :

Preverjanje in utrjevanje znanja:

Dijake razdelimo v skupine. Navedejo lastnosti, ki jih ima dober predavatelj. Natančna navodila za nalogo so na str. 99. Preberemo ugotovitve dijakov in o njih razpravljamo.

Domača naloga:

Ustvarjalni izziv v učbeniku na str. 99 z dijaki rešimo, če ti pokažejo zanimanje za njegovo vsebino.

3. ura:

Učitelj potrebuje:

- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Dijaki potrebujejo:

- zbirko nalog Slovenščina 4, *Z besedo do besede*.

Uvodna motivacija:

Ponovimo, kaj smo se v prejšnjih urah naučili o predavanju. Dijaki razmišljajo o tem, kako in zakaj je pomembna zmožnost javnega govornega nastopanja.

Preverjanje in utrjevanje znanja:

Dijaki v zbirki nalog na str. 43–44 rešijo 1. nalogo. Nato jih vprašamo, ali zase menijo, da so dobri govorniki. Rešijo test v zbirki nalog na str. 44–45 (naloga 2). Primerjajo rezultate s svojo prejšnjo oceno.

V zbirki nalog dijaki rešijo še naloge 3–6 na str. 45–48.

Domača naloga:

Zbirka nalog, str. 48, naloga 7.